

Preventivní programy v onkologii

**Prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.
Masarykův onkologický ústav
Brno**

**mediální obraz
onkologie
dnes ..**

**.. onkologie
zítra... snad**

prevence,

časný záchyt,

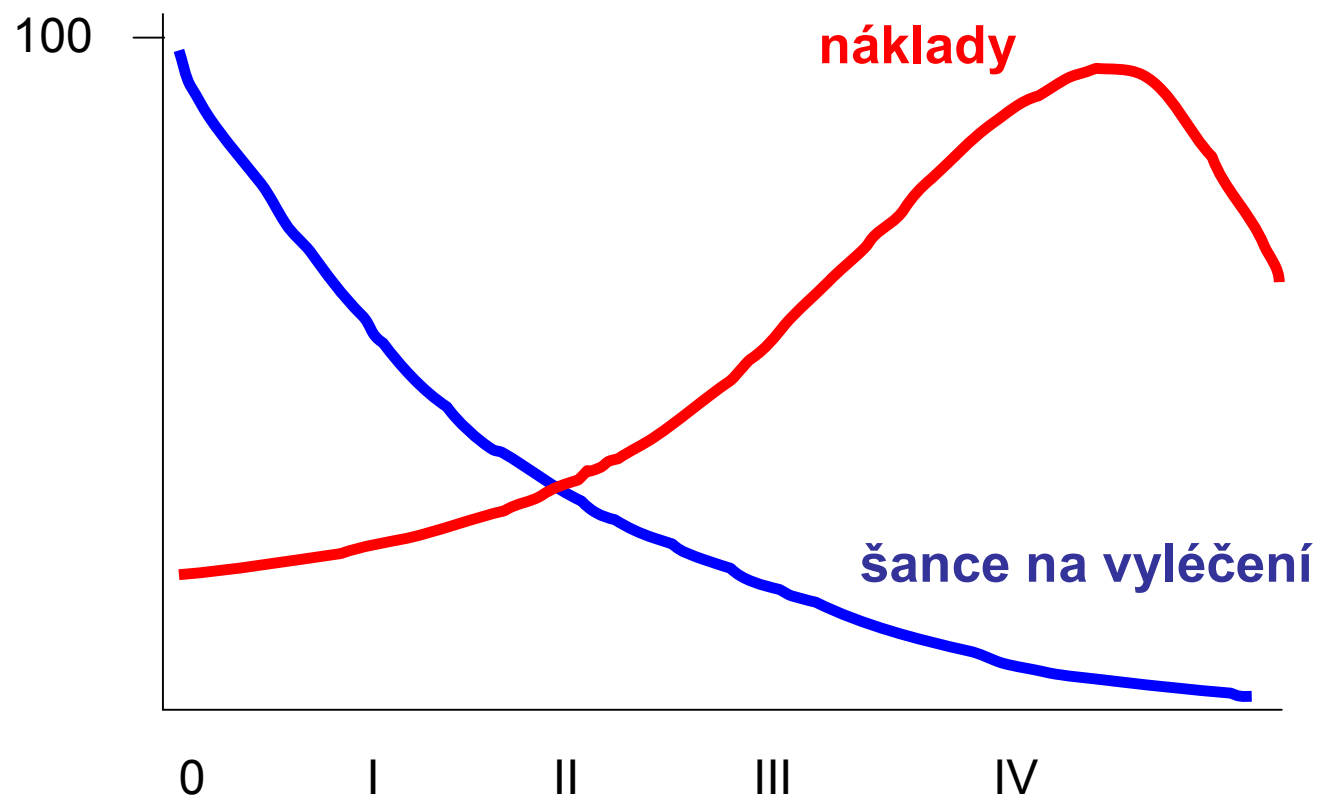
skutečné pojištění

cena / přínos léčby

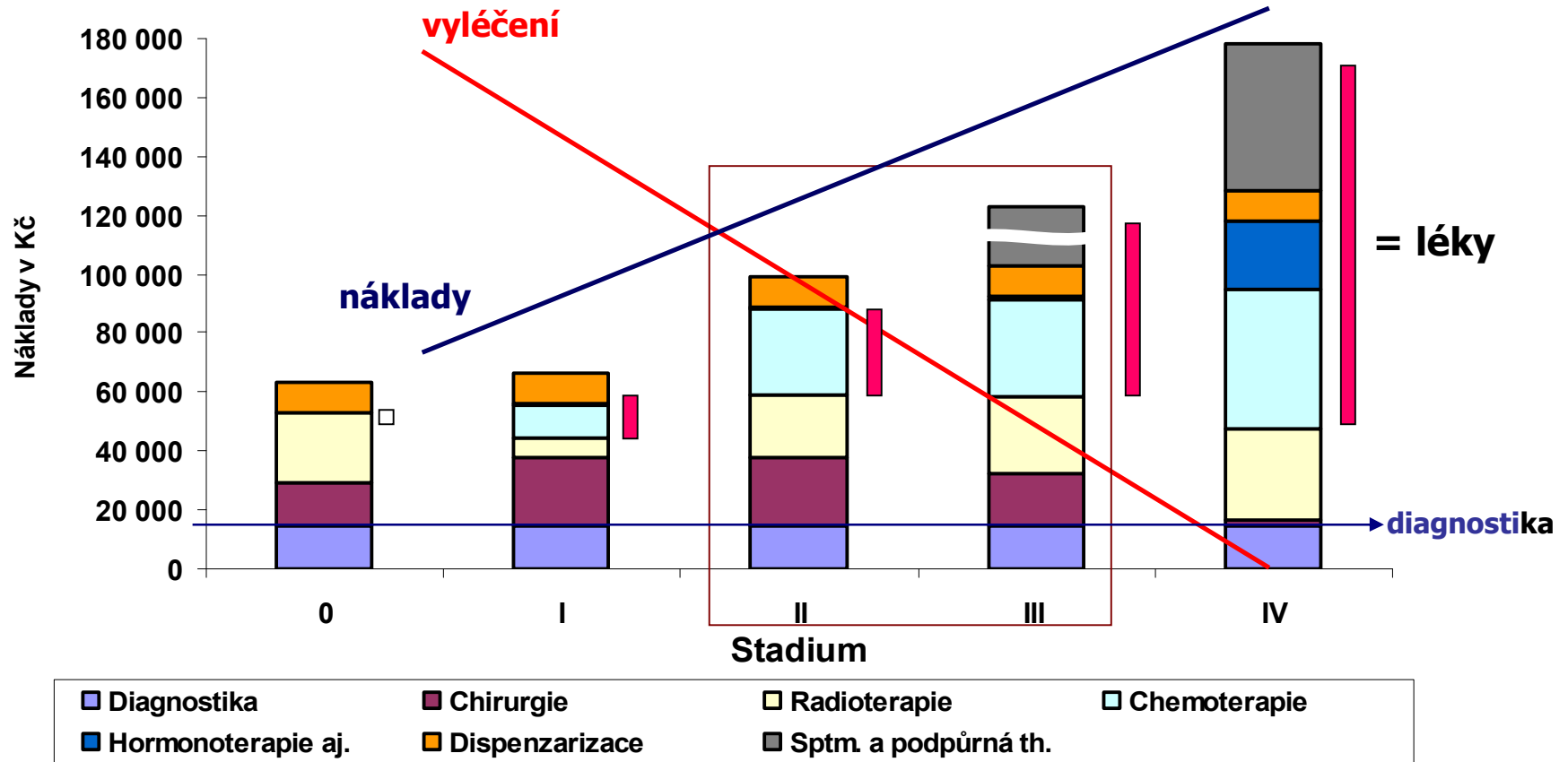

Onkologický paradox

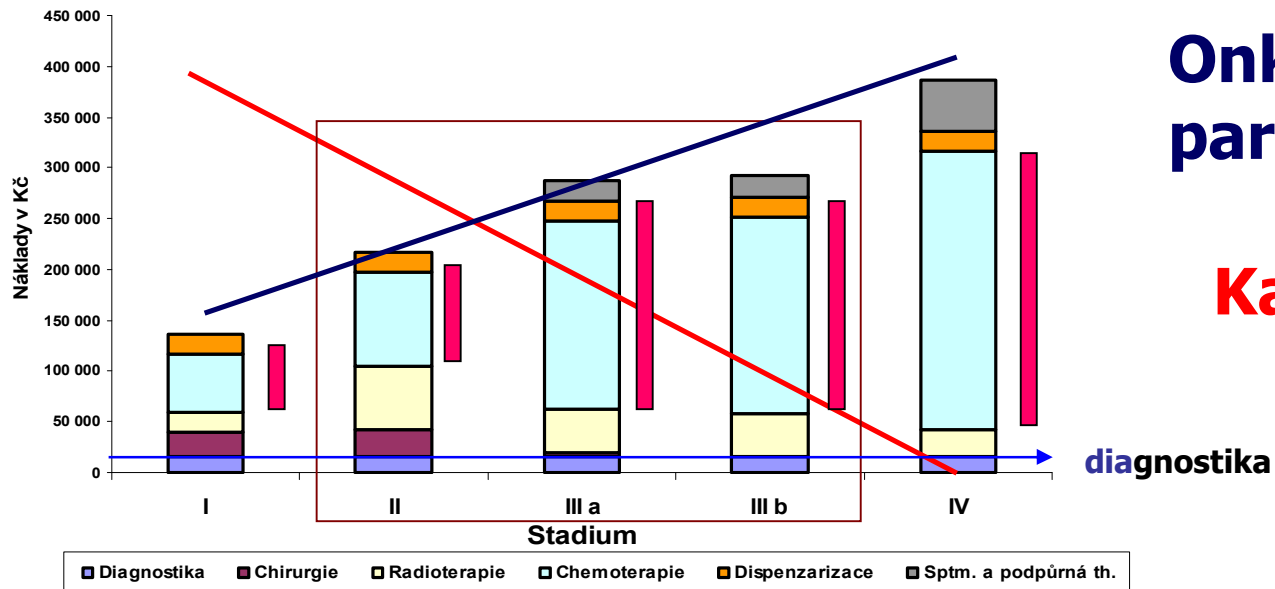
Karcinom prsu

zvyšující se náklady

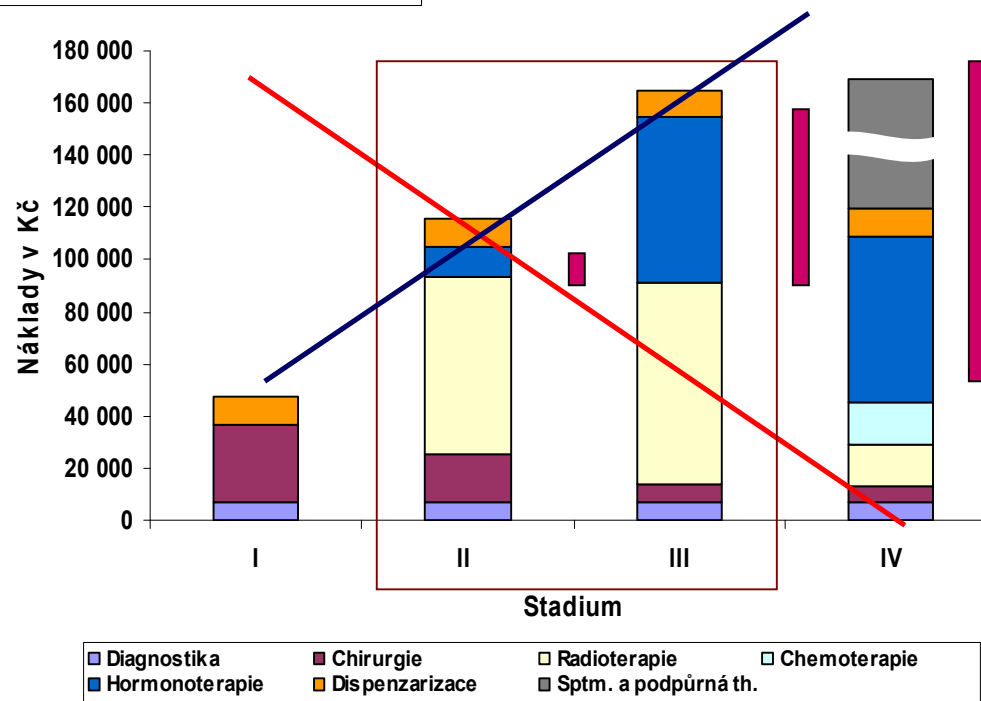
**Onkologický
paradox :**

při snižující se
šanci na vyléčení

Karcinom prostaty

= náklady na medikamentózní léčbu - léky

Stupně či úrovně preventivní onkologické péče

primární prevence : „aby nádor vůbec nevznikl“
(nekouření, odstraňování prekanceróz, očkování – HBV, HPV)

sekundární prevence : „když už nádor vznikne,
aby byl zachycen včas a vyléčitelný s nízkým rizikem
návratu onemocnění “

 (screeningové programy, systematické preventivní prohlídky)

terciární prevence : „když už nebylo nádorové onemocnění zachyceno
a léčeno včas a vrací se, aby byla zachycena včas recidiva
a stále ještě léčitelná „
(propracovaná a důsledná léčebná dispenzarizace)

kvartérní prevence : „ když už není nádorové onemocnění vyléčitelné,
aby se předešlo komplikacím a zbytečnému utrpení,
tělesnému, psychickému a sociálnímu“
(propracovaná symptomatická, paliativní, hospicová a terminální péče)

Screeningové programy v ČR

screening nádorů prsu

akreditovaná centra mammodiagnostiky,
integrovaná mammární diagnostika,
45-70 let, vyšetření jednou za dva roky

screening nádorů hrdla děložního

gynekologové, cytologické laboratoře,
vyšetření jednou ročně

screening nádorů kolorekta

praktici a endoskopující gastroenterologové,
od 50 let ročně vyšetření na okultní krvácení, při pozitivitě
kolonoskopie – záchyt karcinomů,
*modernější je primární stratifikační kolonoskopie- záchyt a
řešení prekanceróz*

Nutné podmínky pro úspěšný screening

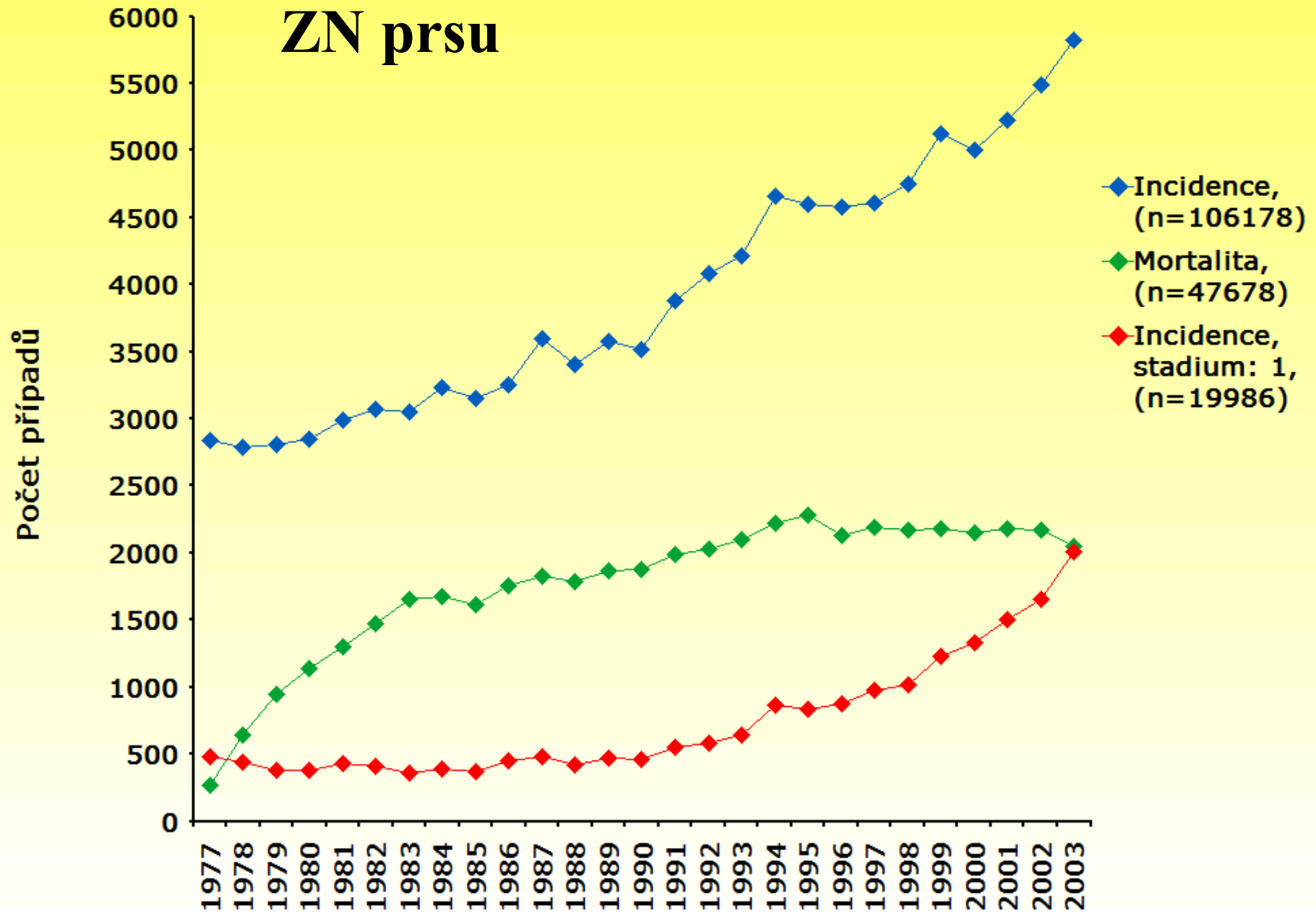
Samostatný **kód** screeningového vyšetření

Akreditace screeningových pracovišť
na základě požadovaných parametrů
(kvantitativních a kvalitaivních)

Pravidelný **datový audit**

Hodnocení **dopadu screeningu** na trendy v databázi
Národního onkologického registru – zvýšení časných stádií
- pokles mortality
- (pokles incidence)

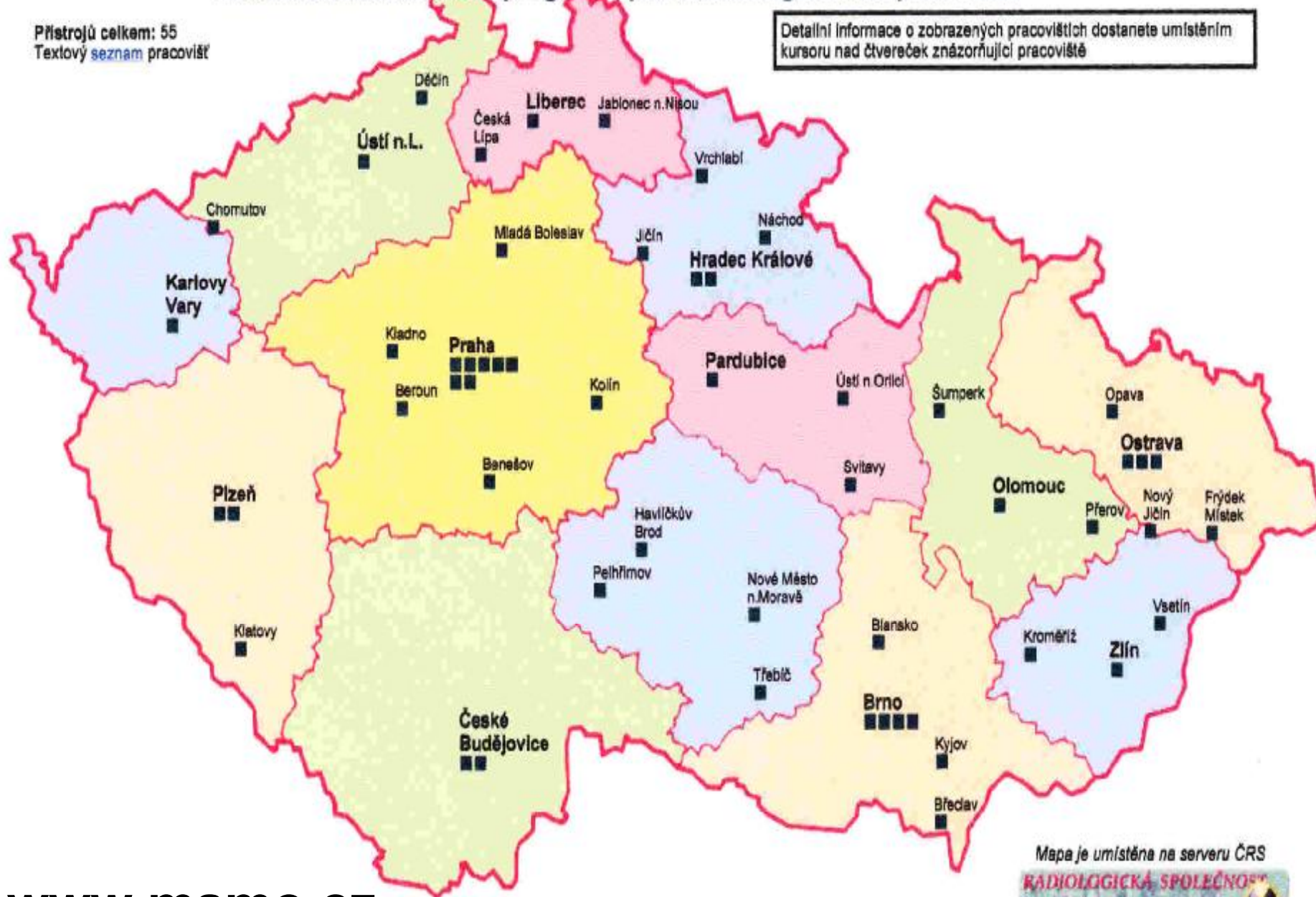
ZN prsu

Pracoviště zařazená do programu pro screening nádorů prsu v ČR

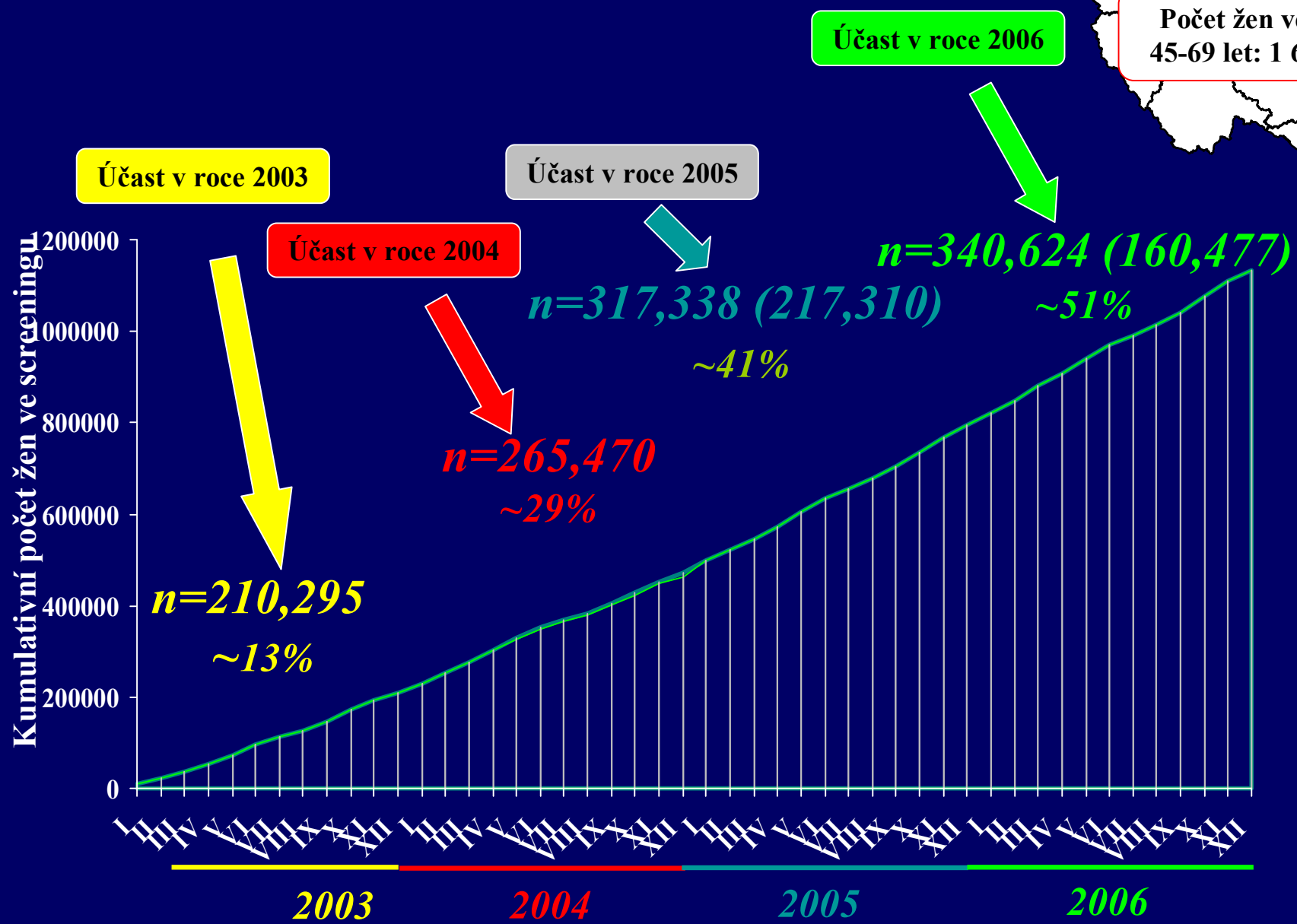
Přístrojů celkem: 55
Textový [seznam pracovišť](#)

Detailní informace o zobrazených pracovištích dostanete umístěním kursoru nad čtvereček znázorňující pracoviště

Mapa je umístěna na serveru ČRS
RADIOLOGICKÁ SPOLEČNOST

ÚČAST ŽEN

ÚČAST ŽEN V REGIONECH

REGIONÁLNÍ HETEROGENITA V ÚČASTI ŽEN

Počet žen (věk 45-69)	
Kraj	Počet žen
Hl, m, Praha	206,117
Moravskoslezský kraj	203,064
Středočeský kraj	184,550
Jihomoravský kraj	182,602
Ústecký kraj	133,034
Olomoucký kraj	102,417
Jihočeský kraj	99,736
Zlínský kraj	94,779
Plzeňský kraj	90,890
Královéhradecký kraj	90,363
Pardubický kraj	81,146
kraj Vysočina	79,556
Liberecký kraj	69,522
Karlovarský kraj	49,783

+

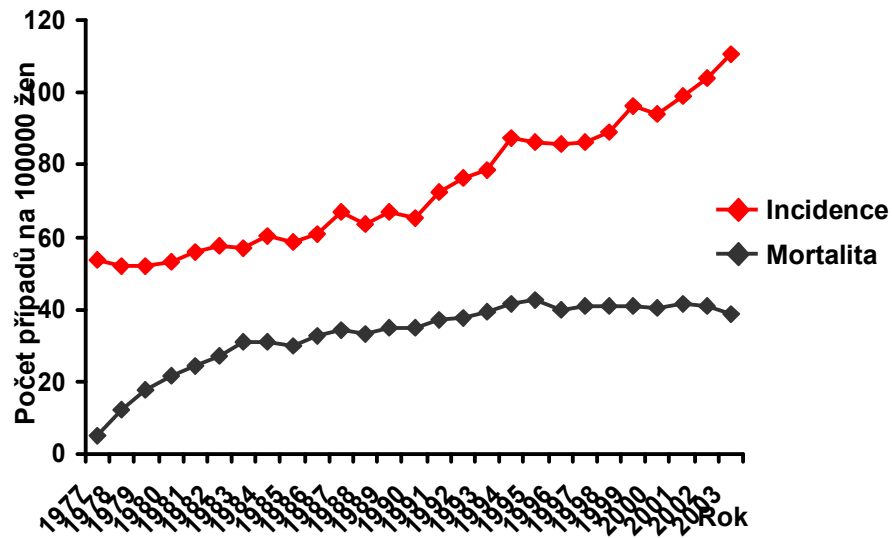
Počet vyšetřených žen				
2003	2004	2005	2006	Celkem
22088	30767	29470	22583	104908
20863	29687	25148	17619	93317
17007	28766	25737	18110	89618
42829	37246	22355	17917	120347
9519	14451	16681	13419	54070
9916	12078	10216	8767	40977
10229	18365	14802	10222	53618
11304	10508	10711	8372	40895
12953	16969	10868	7400	48190
15184	15358	12103	8262	50907
11947	11512	9225	5353	38037
12370	15903	13954	10727	52954
11427	12080	8777	6092	38376
2479	7030	7265	5634	22408

=

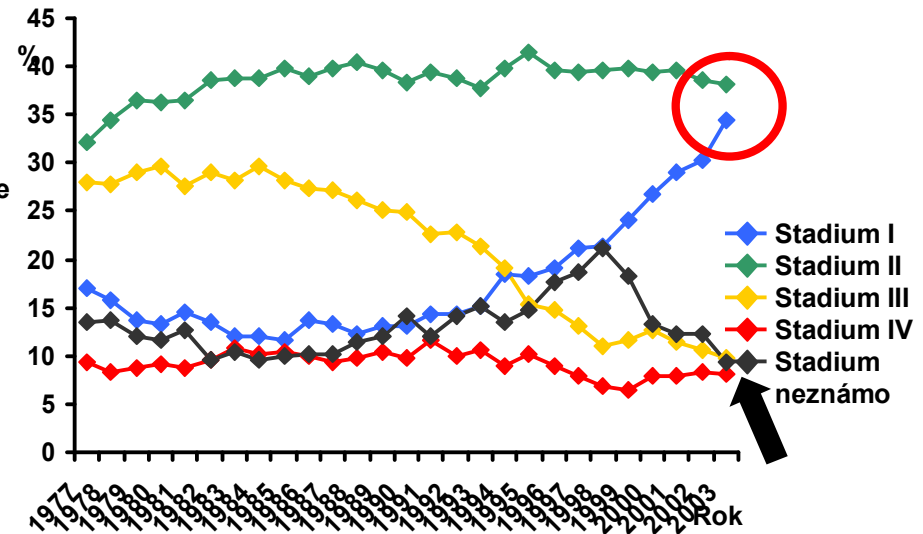
Relativní účast
Celkem
50,9 %
46,0 %
48,6 %
65,9 %
40,6 %
40,0 %
53,8 %
43,1 %
53,0 %
56,3 %
46,9 %
66,6 %
55,2 %
45,0 %

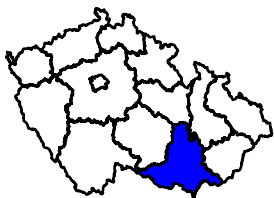
Česká republika

Incidence a mortalita C50

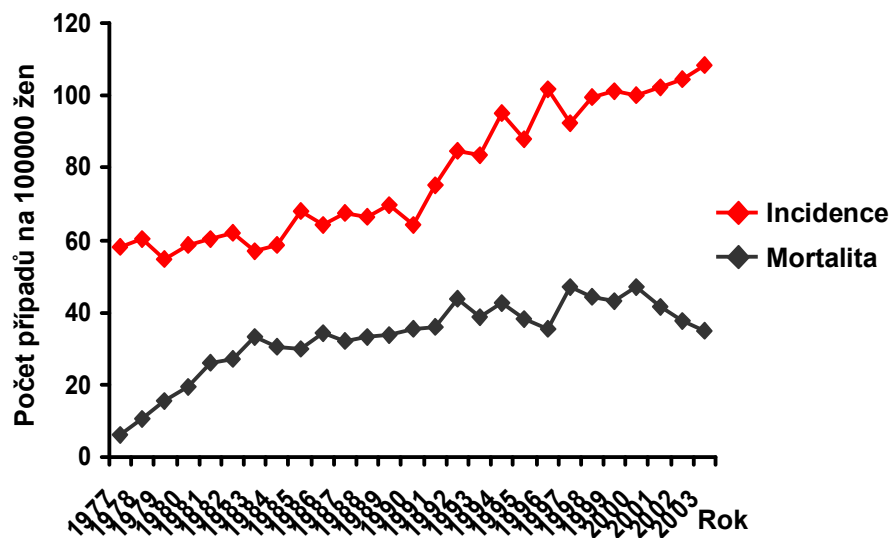
Vývoj zastoupení klinických stadií u žen s diagnózou C50

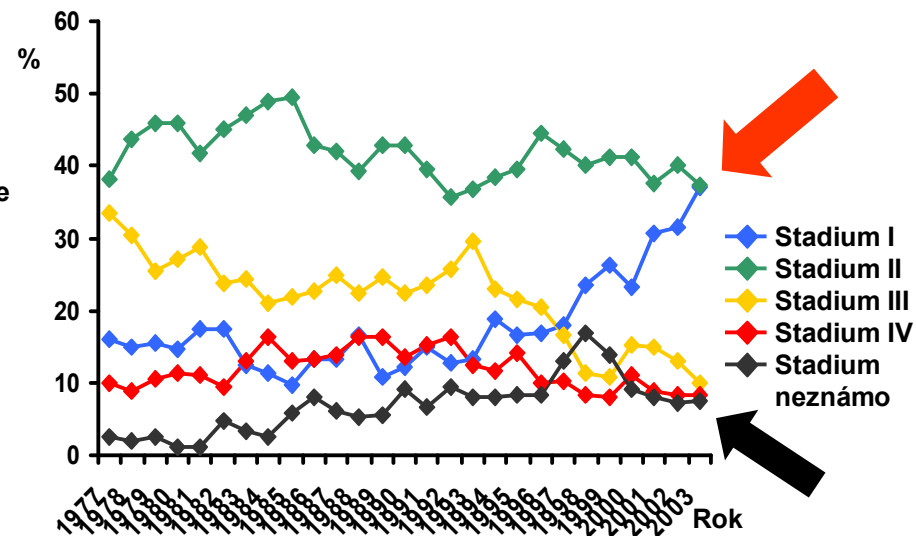

Jihomoravský kraj

Incidence a mortalita C50

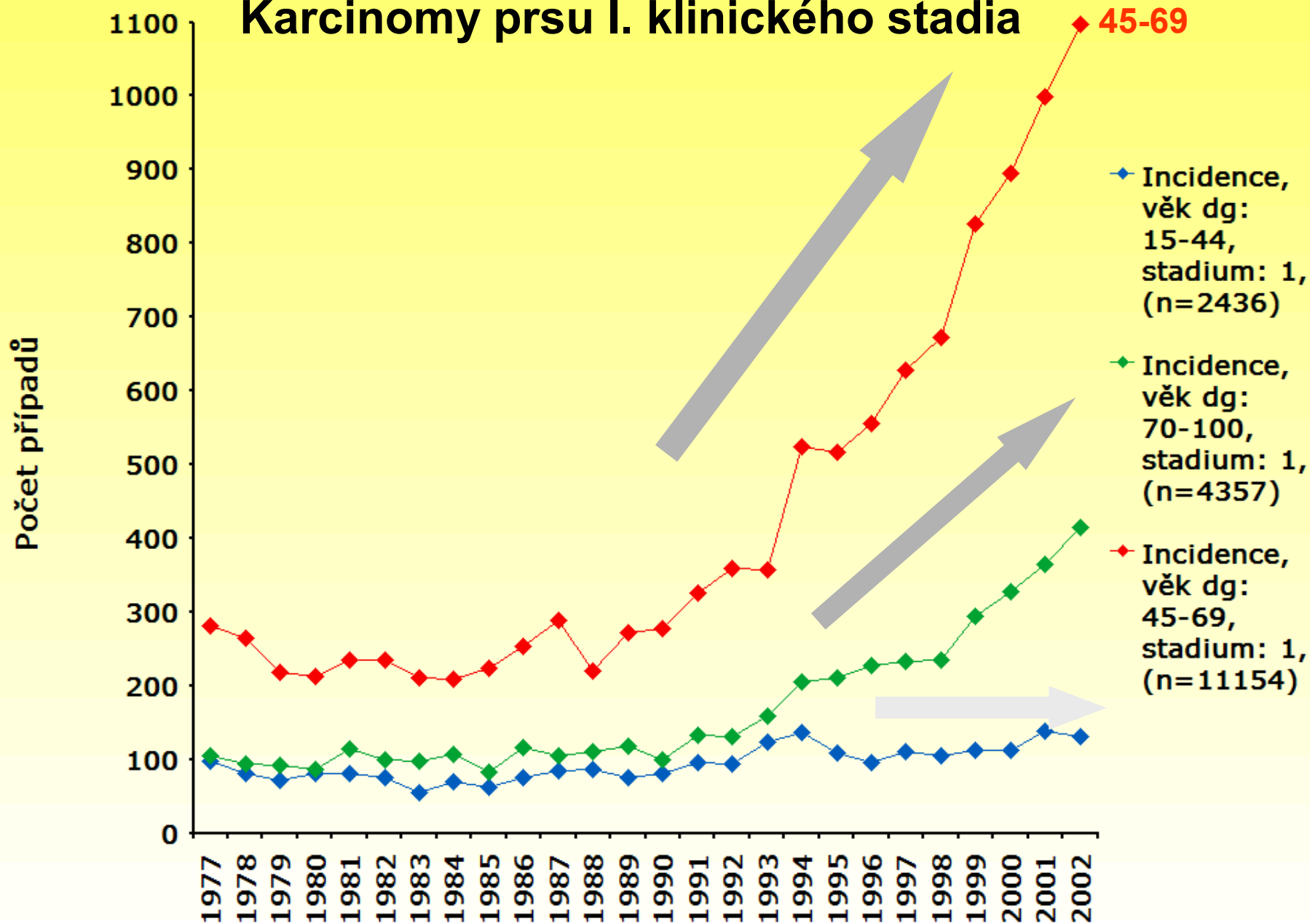

Vývoj zastoupení klinických stadií

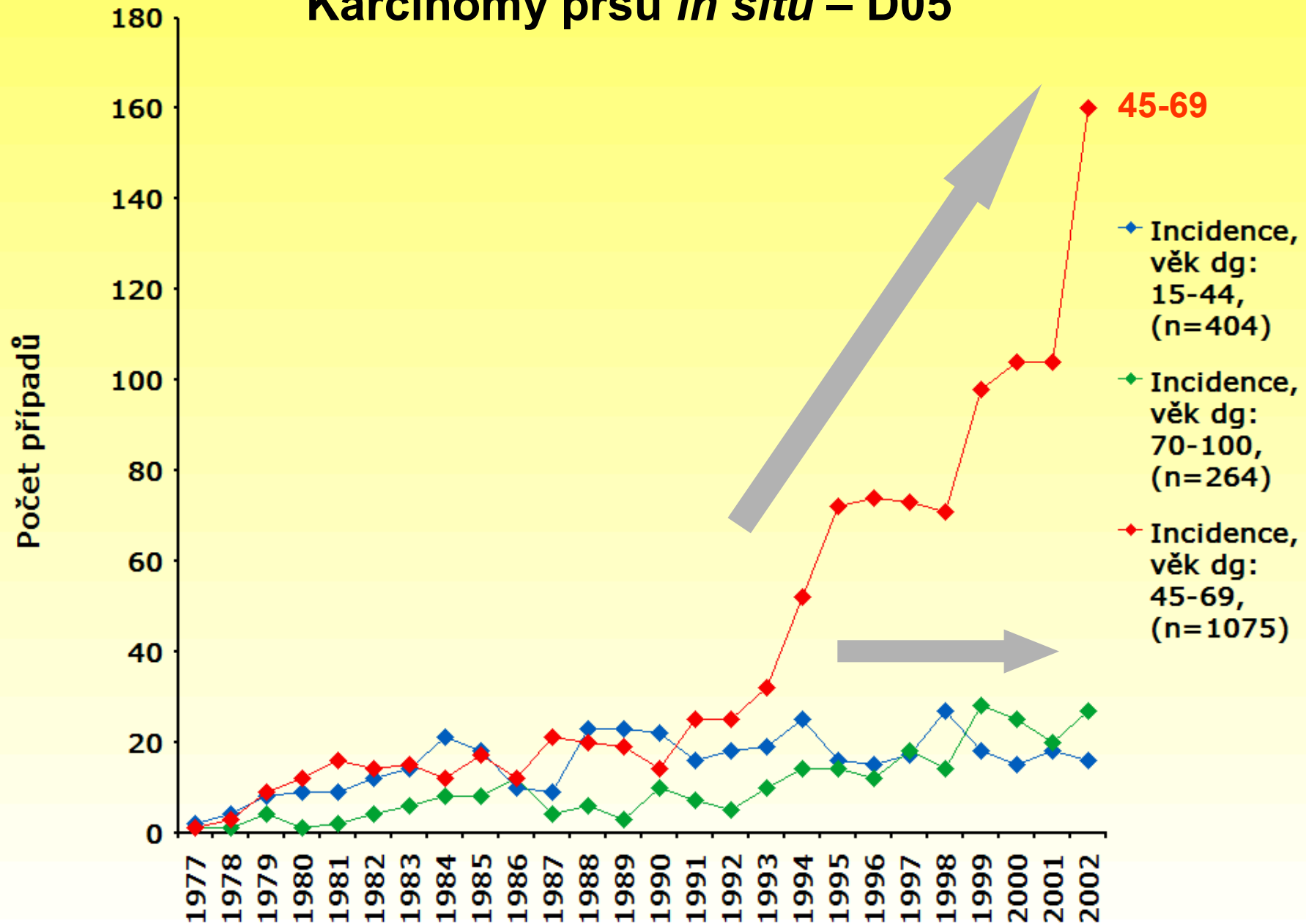

2003 : n = 627

Karcinomy prsu I. klinického stadia

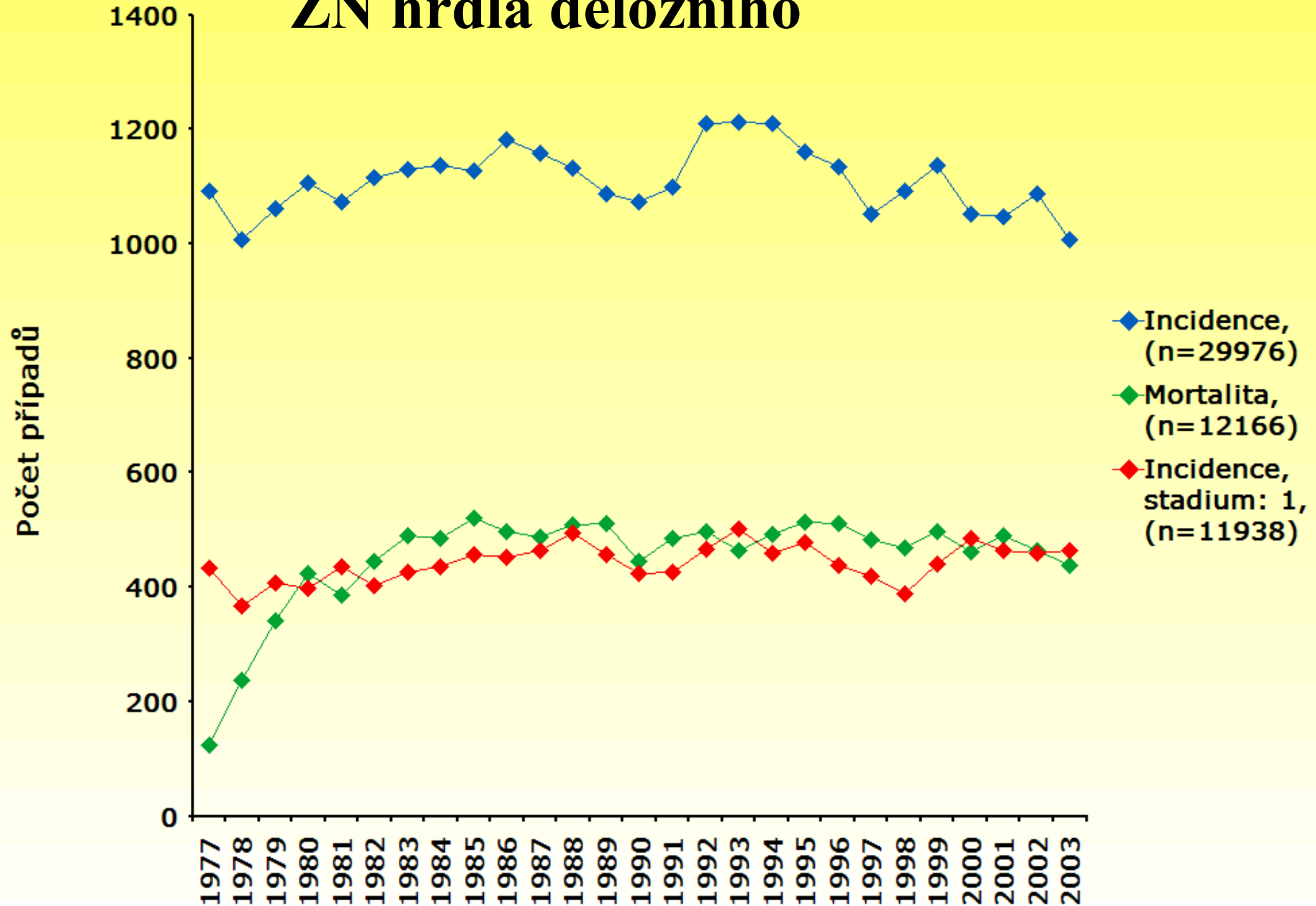
Karcinomy prsu *in situ* – D05

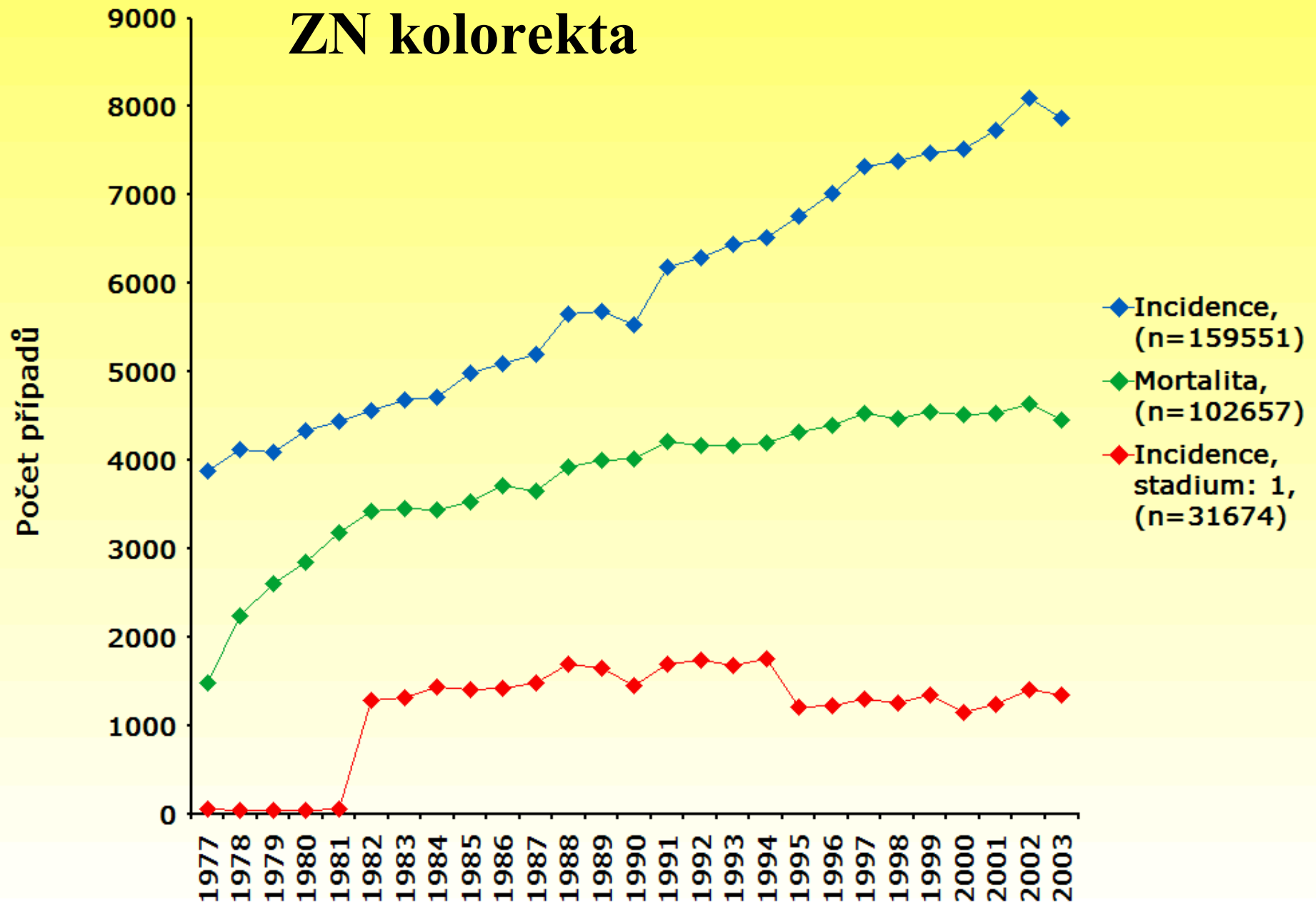
SUMARIZACE VÝSLEDKŮ

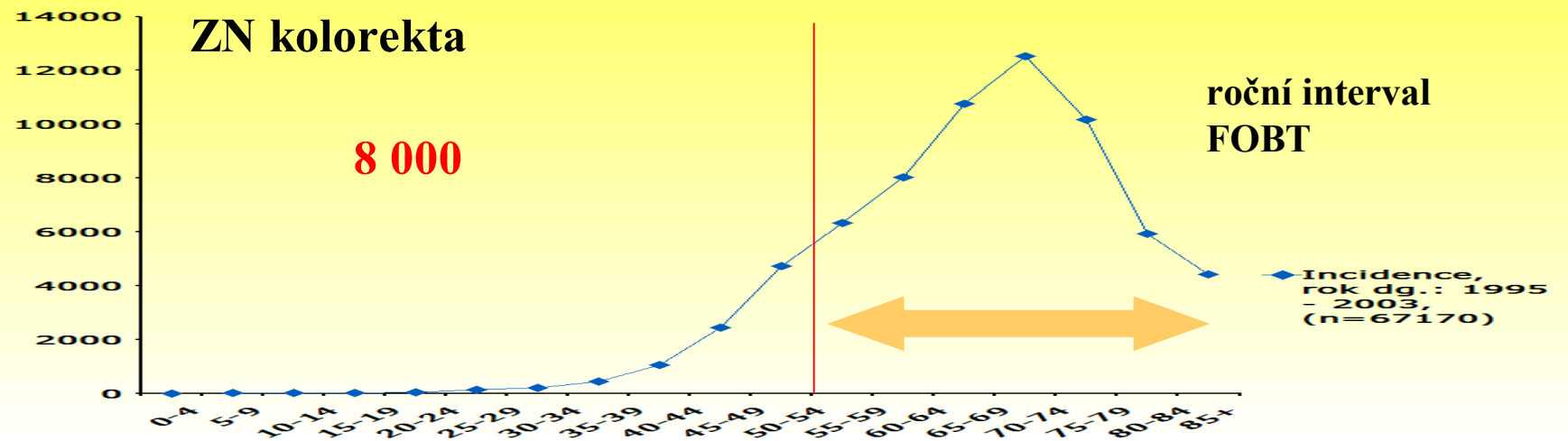
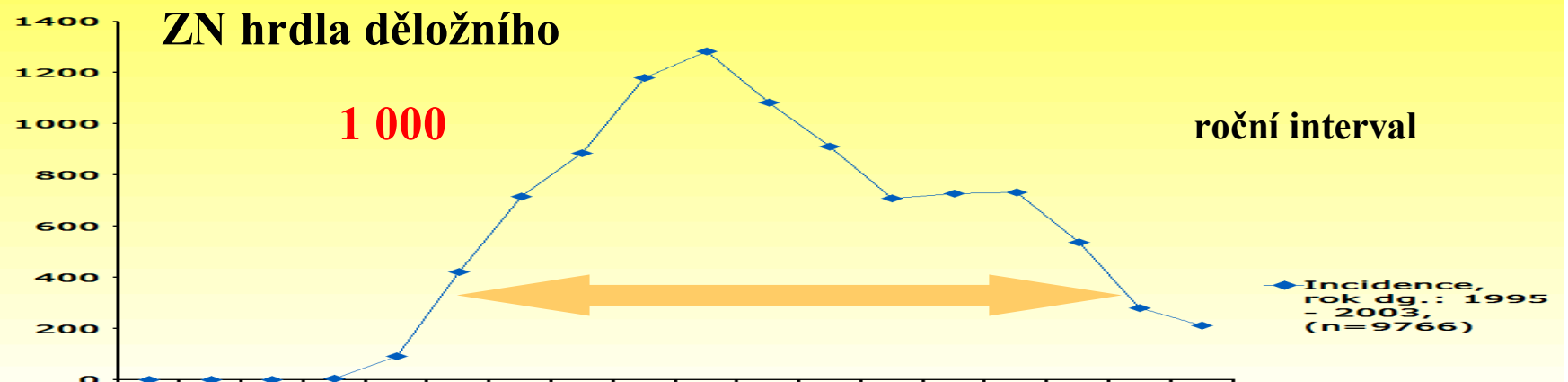
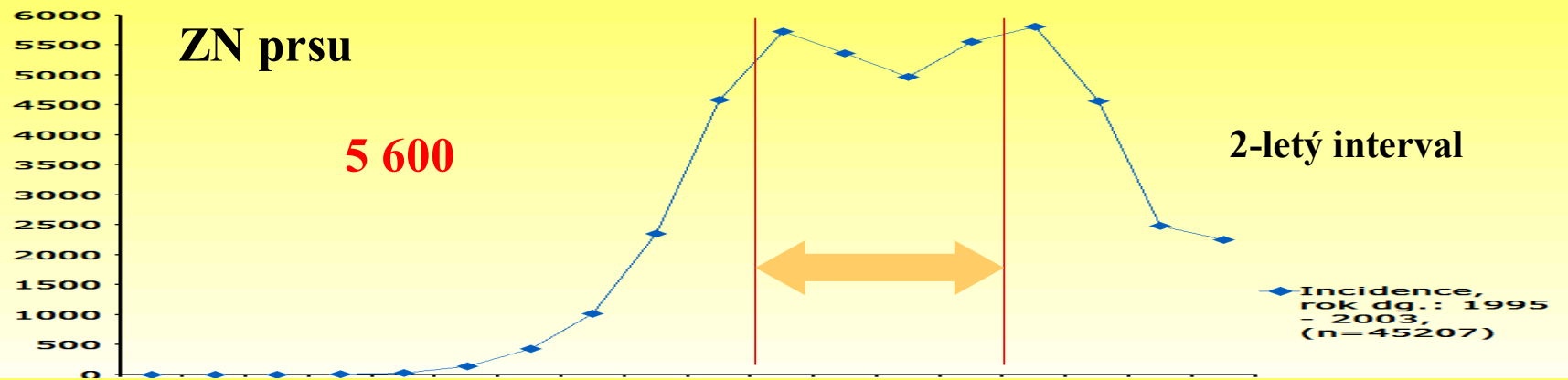
	2003	2004	2005	2006	Celkem
Počet vyšetřených žen	210,122	265,274	317,145	340,408	1,132,949
Počet zachycených karcinomů	1,050	1,247	1,440	1,535	5,275
Cancer detection rate (na 1000 žen)	5,0	4,7	4,5	4,5	4,7
Distribuce stadií					
Stadium Tis	79 (8%)	100 (8%)	100 (8%)	129 (7%)	408 (8%)
Stadium T1	65 (62%)	76 (62%)	955(70%)	996 (66%)	3,369 (65%)
Stadium T2	169(16%)	209(17%)	211(18%)	193 (15%)	782 (16%)
Stadium T3	13 (1%)	13 (1%)	16 (1%)	13 (1%)	55 (1%)
Stadium T4	5 (0%)	10 (1%)	6 (0%)	7 (0%)	28 (0%)
Stadium modif. léčbou	25 (2%)	36 (3%)	47 (3%)	48 (3%)	156 (3%)

ZN hrdla děložního

ZN kolorekta

screening
v populaci

preventivní prohlídka jednotlivce

Kůže

Krev

Moč

Rtg plic

FOBT

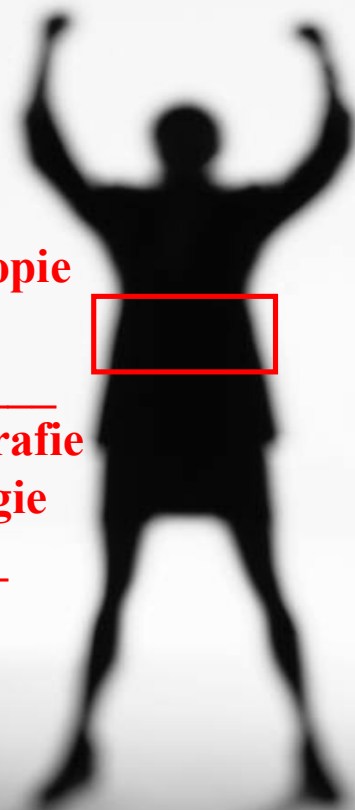
Kolonoskopie

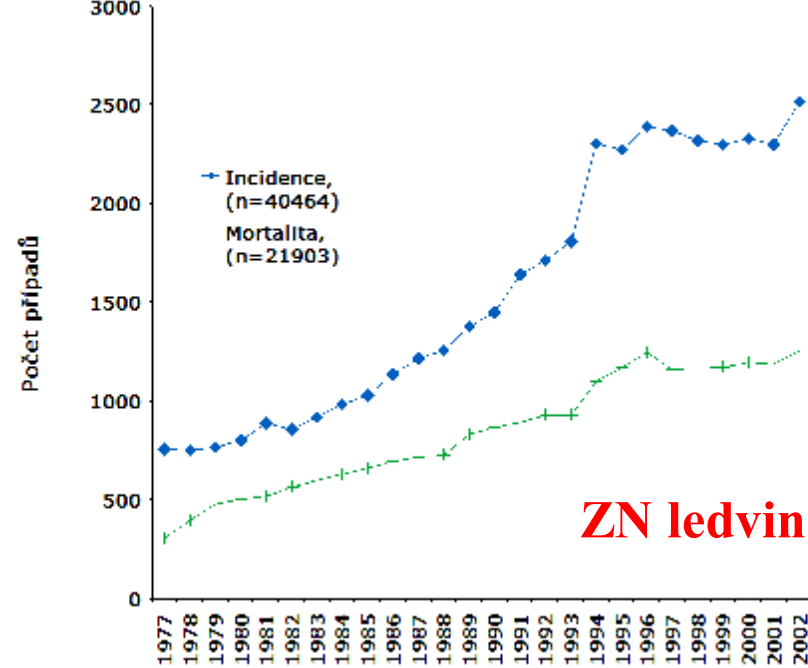
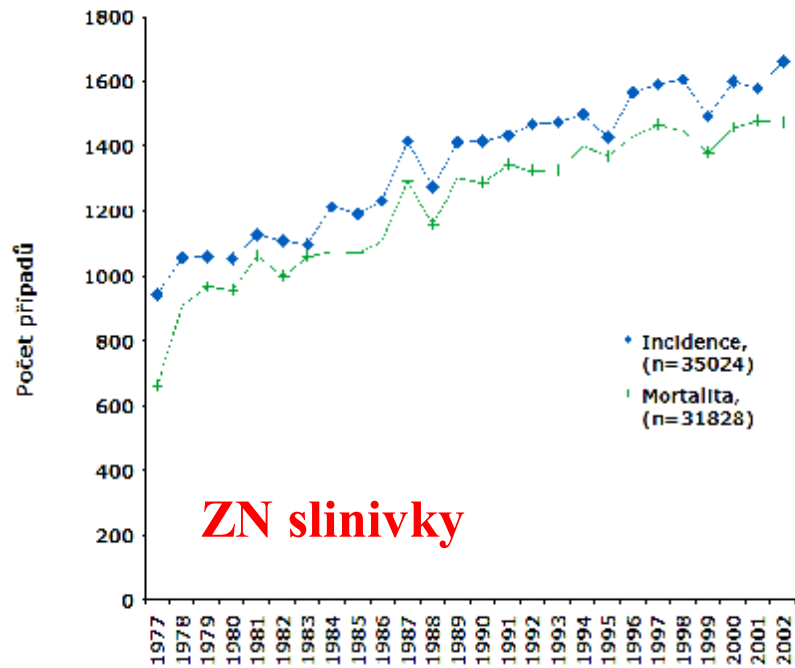
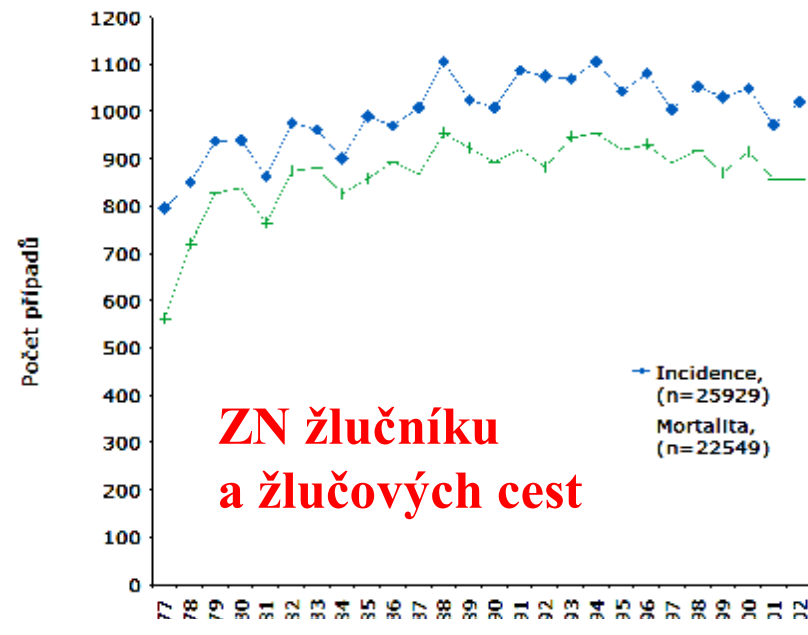
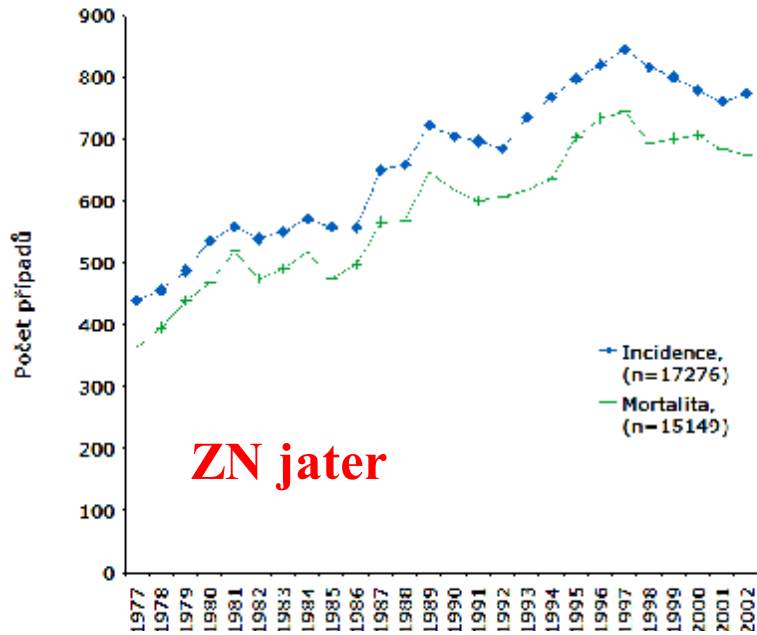
Ultrazvuk

Mammografie

Gynekologie

PSA

Co nevyhovuje na současném stavu onkopreventivních prohlídek ?

Vyhl. 96/1997 ve znění vyhl.183/2000

- **Neinformovanost veřejnosti**
- **Nesystematické provádění**
- **Nekomplexnost**
- **Nejasnost diagnostických standardů**
- **Nejistota o výsledku**
- **Nezájem o vyhodnocení přínosu**

www.mou.cz

Masarykův onkologický ústav Brno

PIP

Program

Individualizované

Prevence pro každého

www.prevencenadoru.cz

www.svod.cz

Informace pro veřejnost, media, školy.... :

cesta k významnému snížení mortality na zhoubné nevede přes nové metody léčby a nové preparáty

....nýbrž časný záchyt nádorů v počátečních stadiích

....což znamená investice společné i individuální

....zvážit a rozhodnout se musí každý sám

....pro zvažování a rozhodování potřebuje informace o rizicích a nabídku preventivních diagnostických služeb, včetně screeningových programů a možností primární prevence

Hlavní problémy sekundární onkoprevence

zhoubné nádorové onemocnění samotné
metodologie a diagnostické technologie

informovanost a motivace lékařů

informovanost a motivace veřejnosti

stát !

- **diskontinuita**
- **neinformovanost**
- **periodické ohrožování dosaženého**
- **malý respekt ke kritériím kvality**
- **nepodpora datových auditů**
- **ohrožování existence Národního onkologického registru**